

KARTA PRZEDMIOTU

I. Dane podstawowe

Nazwa przedmiotu	Językoznawstwo ogólne
Nazwa przedmiotu w języku angielskim	General linguistics
Kierunek studiów	Filologia polska
Poziom studiów (I, II, jednolite magisterskie)	II
Forma studiów (stacjonarne, niestacjonarne)	Stacjonarne
Dyscyplina	Językoznawstwo
Język wykładowy	Polski

Koordinator przedmiotu /osoba odpowiedzialna	dr hab. Henryk Duda, prof. KUL

Forma zajęć (<i>katalog zamknięty ze słownika</i>)	Liczba godzin	semestr	Punkty ECTS
wykład	30	I	3

Wymagania wstępne	Brak

II. Cele kształcenia dla przedmiotu

Przygotowanie bazy teoretycznej i metodologicznej do realizacji całokształtu studiów językoznawczych na filologii polskiej

III. Efekty uczenia się dla przedmiotu wraz z odniesieniem do efektów kierunkowych

Symbol	Opis efektu przedmiotowego	Odniesienie do efektu kierunkowego
WIEDZA		
W_01	Student zna i rozumie podstawową terminologię lingwistyczną.	K_W01, K_W04
W_02	Student rozumie czym jest język, jak język jest zbudowany, jakie są jego funkcje.	K_W04
W_03	Student odróżnia różne odmiany geograficzne, socjalne i funkcjonalne języka.	K_W01
W_04	Student definiuje pojęcie lingwistyki, jej podstawowych dyscyplin i subdyscyplin.	K_W01, K_W04
W_05	Student wskazuje podstawowe problemy współczesnej lingwistyki, zna różne szkoły współczesnej lingwistyki	K_W07
UMIEJĘTNOŚCI		
U_01	Student prezentuje precyzję i sprawność myślenia teoretycznego w wypowiedziach ustnych.	K_U01
KOMPETENCJE SPOŁECZNE		
K_01	Student jest gotów do analizowania i tworzenia krytycznego dyskursu naukowego.	K_K01
K_02	Student jest gotów do wykorzystywania zdobytej wiedzy w	K_K04

rozwiązywaniu problemów poznawczych i praktycznych.

IV. Opis przedmiotu / treści programowe

1. Językoznawstwo jako dyscyplina naukowa. Subdyscypliny lingwistyki.
2. Pojęcie języka. Schemat aktu komunikacji językowej.
3. Abstrakcyjny język i konkretny tekst. Tekst mówiony i pisany. Historia pisma.
4. Podstawowa funkcja komunikatywna tekstu. Funkcje szczegółowe: informacyjna, ekspresyjna, impresyjna (apelatywna, perswazyjna), poetycka, fatyczna.
5. Języka a literatura. Wtórne systemy modelujące. Funkcje szczegółowe tekstu (cz. 2): poetycka (w tym m.in. autoteliczna, ludyczna, ewokatywna), fatyczna, stanowiąca, magiczna (z pojęciem tabu językowego), reprezentatywna etc.
6. Style funkcjonalne: potoczny, naukowy, urzędowy, religijny, artystyczny. Style epoki i gatunków, style indywidualne (idiolekty).
7. Semiotyka i semantyka. Pojęcie znaku językowego.
8. Elementy językoznawstwa typologicznego (typy strukturalne języków, zjawiska częste i zjawiska rzadkie; problem doboru próbki; problem wiarygodności danych)
9. Typologia fonologiczna (języki samogłoskowe i spółgłoskowe, skala sonorności i budowa sylaby, akcent i ton)
10. Typologia morfologiczna (języki analityczne i syntetyczne; fuzyjne i aglutynacyjne; języki inkorporujące)
11. Wybrane zagadnienia językoznawstwa historycznego (początki badań, odkrycie sanskrytu, pojęcie rodziny języków, językoznawstwo nostratyczne)
12. Pojęcie językowego obrazu świata. Lingwistyka kognitywna
13. Lingwistyka płci
14. Z dziejów myśli językoznawczej: strukturalizm i kognitywizm. Język jako dobro kulturowe.
15. Przyszłość językowa świata. Zagrożenia języka.

V. Metody realizacji i weryfikacji efektów uczenia się

Symbol efektu	Metody dydaktyczne (lista wyboru)	Metody weryfikacji (lista wyboru)	Sposoby dokumentacji (lista wyboru)
WIEDZA			
W_01	Wykład tradycyjny	Egzamin / zaliczenie ustne	Karta egzaminacyjna / Karta zaliczeniowa
W_02	Wykład tradycyjny	Egzamin / zaliczenie ustne	Karta egzaminacyjna / Karta zaliczeniowa
W_03	Wykład tradycyjny	Egzamin / zaliczenie ustne	Karta egzaminacyjna / Karta zaliczeniowa
W_04	Wykład tradycyjny	Egzamin / zaliczenie ustne	Karta egzaminacyjna / Karta zaliczeniowa
W_05	Wykład tradycyjny	Egzamin / zaliczenie ustne	Karta egzaminacyjna / Karta zaliczeniowa
UMIĘTNOŚCI			
U_01	Wykład tradycyjny	Obserwacja	Karta egzaminacyjna / Karta zaliczeniowa
KOMPETENCJE SPOŁECZNE			
K_01	Wykład tradycyjny	Obserwacja	Karta egzaminacyjna / Karta zaliczeniowa
K_02	Wykład tradycyjny	Obserwacja	Karta egzaminacyjna /

			Karta zaliczeniowa

VI. Kryteria oceny, wagi

Kryteria wiedzy: *na ocenę 2* – Niedostateczne opanowanie materiału; *na ocenę 3* – Podstawowe przyjęcie i zrozumienie przedstawianych na zajęciach zagadnień i pojęć; *na ocenę 4:* Aktywne uczestnictwo w zajęciach wskazujące na dobre opanowanie materiału zajęć dydaktycznych; *na ocenę 5:* Bardzo dobra znajomość omawianego materiału oraz taka sama aktywność intelektualna.

Kryteria umiejętności: *na ocenę 2* – Nieumiejętność wykorzystania w praktyce zdobywanej wiedzy; *na ocenę 3* – Student potrafi posługiwać się zdobywaną wiedzą w stopniu podstawowym; *na ocenę 4:* Student wykazuje swobodę w operowaniu wykładanymi treściami; *na ocenę 5:* Bardzo dobra umiejętność wykorzystania zdobywanej wiedzy.

Kryteria kompetencji społecznych: *na ocenę 2* – Student nie posiada żadnych kompetencji w przekazywaniu zdobywanej wiedzy; *na ocenę 3* – Student umie czerpać ze zdobywanej wiedzy w sposób ledwo zadowalający; *na ocenę 4:* Student może przekazywać innym swoje umiejętności w stopniu zadowalającym; *na ocenę 5:* Student może być autorytetem wśród innych osób.

10% – obecność studenta na zajęciach

90% – egzamin ustny

VII. Obciążenie pracą studenta

Forma aktywności studenta	Liczba godzin
Liczba godzin kontaktowych z nauczycielem	30
Liczba godzin indywidualnej pracy studenta	60

VIII. Literatura

Literatura podstawowa
<i>Encyklopedia językoznawstwa ogólnego</i> , red. K. Polański, Wrocław 1993 (lub wyd. następne), <i>Encyklopedia języka polskiego</i> , red. S. Urbańczyk, Wrocław 1991 (tam literatura). R. Grzegorzczkowska, <i>Wstęp do językoznawstwa</i> , Warszawa 2007. A. Heinz, <i>Dzieje językoznawstwa w zarysie</i> , Warszawa 1978. T. Milewski, <i>Językoznawstwo</i> , Warszawa 1965. A. Weinsberg, <i>Językoznawstwo ogólne</i> , Warszawa 1983. <i>Współczesny język polski</i> , pod red. J. Bartmińskiego, Lublin 2001 (tam literatura).
Literatura uzupełniająca
J. Aitchison, <i>Ziarna mowy. Początki i rozwój języka</i> , Warszawa 2003. I. Bobrowski, <i>Zaproszenie do językoznawstwa</i> , Kraków 1998. R. Dunbar, <i>Pchły, plotki a ewolucja języka</i> , Warszawa 2009. Cz. Lachur, <i>Zarys językoznawstwa ogólnego</i> , Opole 2004. E. Łuczyński, J. Maćkiewicz, <i>Językoznawstwo ogólne. Wybrane zagadnienia</i> , Gdańsk 2000 (lub wyd. następne). A. Majewicz, <i>Języki świata i ich klasyfikowanie</i> , Warszawa 1989. T. Milewski, <i>Językoznawstwo</i> (najnowsze dostępne wydanie). <i>Metodologie językoznawstwa. Podstawy teoretyczne</i> , red. P. Stalmaszczyk, Łódź 2006.

T. Piotrowski, *Zrozumieć leksykografię*, Warszawa 2002.
Podstawy językoznawstwa komputerowego, red. B. Lewandowska-Tomaszczyk, Łódź 2005.
M. Szupryczyńska, *Wstęp do językoznawstwa*, Toruń 1988.
E. Tabakowska (red.), *Kognitywne podstawy języka i językoznawstwa*, Kraków 2001.
A. Wierzbicka, *O języku dla wszystkich*, Warszawa 1967.